

SUVANNON SEUTU

SUVANNON YMPÄRISTÖN KOTISEUTU- LEHTI • Julkaisija

Suvanto Säätiö

N:o 2 1967
HUHTIKUU

Vilakkalan majatalo, joka paloi vihollisen palopommista jouluna 1939. Albin ja Helena Viskari sekä häävieraita 16. 7. 1917. – Sisäsivuilla kerrotaan enemmän Vilakkalan majatalosta.

Pitkänäperjantaina

Työn Jeesus, täytit raskahan. Sovitit synnit maailman.
Nyt veres kautta yksinään. On pääsy kaikkein pyhimpään.
Ja lähestyä lapsina. Me saamme Isää taivaassa.

Ah, meidät tuskas verinen Jo auttoi alta tuskien.
Sun Golgatalle-matkasi Taivaaseen tiemme aukaisi.
Sun ristinkuolos hirveä On meille autuus, elämä.

Virsi 62.

On kulunut jo useampia kymmeniä vuosia siitä, kun sain radiojumalanpalveluksessa kuulla rovasti Pakkalan saarnan, jonka sisältö on jäänyt mieleeni.

Hän aloitti jotenkin näin. Nyt on pitkäperjantai, ristinjuhla. Risti merkitsee suorituksen välinettä ja rikkoutuneiden välien ennalleen asettamista. Meidän välimme olivat Jumalan kanssa rikkoutuneet. Tarvittiin sovittajaa, sen teki Jeesus uhraamalla itsensä ristin kärsimyksiin.

Puhuja valotti saarnaansa seuraavalla esimerkillä: Eräällä pankkiherralla oli poika, joka teki ka-

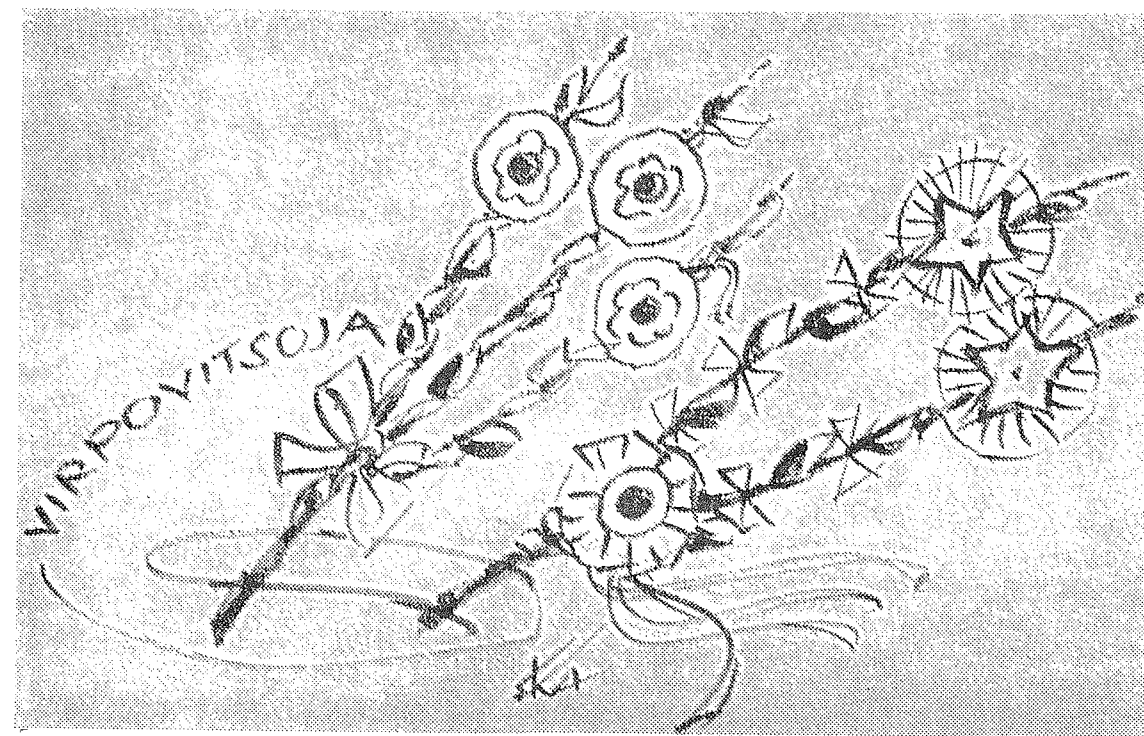
valluksen. Isä suuttui kovasti, mutta maksoi kuitenkin ja suoritti sen. Jonkun ajan kuluttua poika uudisti rikoksensa. Nyt isä raivostui. Hän ajoi pojan pois kotoaan ja sanoi: "Minulla ei ole enää sen nimellistä poikaa". Raskaat ajat alkoivat nyt pojalle. Ruumiilliseen työhön tottumattomana ei hän voinut ansaita elatustansa. Kun koulunkäynti oli kesken, ei hän pystynyt myös mihinkään virkatehtäviin.

Äiti kärsi kovasti poikansa kohdalosta ja koetti auttaa mahdollisuksiensa mukaan. Kun hän ei muuta voinut, hän myi entisiä korujaan rahaa saadakseen ja teki kaikkensa poikansa hyväksi.

Viimein äidin terveys murtui. Hän sairastui parantumattomaan tautiin. Kun hän tunsu loppunsa lähestyvän, pyysi hän mieheltään että saisiko hän tavata poikaansa ennen kuolemaansa. Saatuaan luvan, tuli poika äitinsä luo. Heti astuttuaan ovesta meni hän äitinsä vuoteen ääreen polvistuen siihen. Isä kääntyi selin päin ikkunaan ja alkoi rummuttaa lasiruutua. Äiti otti pojan käden ja yhdisti sen isän käteen. Sitten hän veti viimeisen henkäyksensä.

Sitten puhuja jatkoi: Meillä ei ole Jumalan edessä suurempia oikeuksia kuin tällä edelläkerrotulla pankkiherran pojalla. **A. Systä**

Eka Karppanen:

Virpolauantai ja pääsiäinen

Kevättalvisin oli onnellista ja huojentavaa, kun talven valta vihdoin alkoi taittua, kun aurinko jo auliimmin jakeli lämpöä, valoa ja uutta elämänuskoa, kun hanget kovettuiivat ja silmut pajunoksilla paisuivat kiiltäväkarvaisiksi "kissoiksi" ja me lapset pääsimme hartaasti odottamaamme puuhaan — taittelemaan pajuista virpovitsoja.

Virpominen oli Kannaksen pitäjissä oikea toiveseremonia niin virpojille kuin virvottavillekin. Virpolauantai oli jopa odotetumpi kuin jouluaatto. Silloin oli lasten oltava aikaisin jalkeilla.

Oli ehdittävä virpomaan omaiset, lähinaapurit ja lähisukulaiset. Kummien virpominen oli kuitenkin tärkein, sitä ei saanut lyödä laimin.

Virpovitsojen valmistus aloitettiin kaksi viikkoa ennen pääsiäistä, viikko ennen virpolauantaita, palmusunnuntain aatto. Tarkoituk-

seen sopivia olivat runsaskissaiset, 2—3 haaraiset, noin puolen metrin pituiset pajunvitsat. Haarat muodostuivat viimeisestä pajun vuosikasvaimesta.

Kissakoristeistaan huolimatta eivät vitsat vielä olleet virpovitsoja. Sellaisiksi ne saatiin vasta koristettulla. Useimmiten kävi niin, että vitsojen omat koristeet, kissat, peittyivät muiden koristeiden alle, mutta silti ei ollut suotavaa käyttää virpovitsoina kissattomia oksia.

Virpovitsojen koristeluun käytettiin erivärisiä kreppipaperisuikaleita, jotka kierrettiin rungon ympärille, solmittiin toisinaan ruseiksi tai leikattiin niihin hapsuja. Erivärisistä kiiltopapereista myös kullon- ja hopeanvärisistä leikattiin ympyröitä, tähti- tai kukkakoristeita.

Virpovitsat olivatkin usein oikeita taideteoksia, tekisi mieli sanoa: eräs kansantaiteen muoto. Olisiko-

han joku karjalainen tallettanut vanhoja virpovitsojaan tai niiden koristeita tuolta ajalta. Siinä olisi-kin aarre.

Varsinaisesti virpominen kuului lasten touhuihin, mutta virvottavat olivat aikuisia. Oli myös monia varttuneempia, jotka eivät koskaan tulleet niin aikuisiksi, että olisivat jättäneet virpomisen. Ja entä nuoriso? Nuorille tarjosi virpomisen sopivan tilaisuuden toistensa tapaamiseen, tervehtimiseen, suosionsoituksen ja tahdonnäytteenkin esittämiseen.

Seuraavassa kuvaus virpomistoituksesta sellaisena kuin lapset sen suorittivat.

Virpolauantaina piti unet karistaa silmistä aikaisin. Kotiväestä se aloitettiin: virvottiin jokainen vuorollaan siinä puuhassa ja tilanteessa kuin satuttiin tapaamaan. Roputeltiin vitsalla virvottavaa ja sen tahdissa luettiin virpomisloru. Lo-

VILHO VISKARI:

SAKKOLAN MAJATALOISTA

VILAKKALA

Isäni oli syntynyt Vilakkalassa v. 1861. Tällöin oli jo talossa ollut majatalo. Silloin olivat talonpojat käyneet vuoronperään hevosten kanssa tisirissa. Matkustajilla oli olleet omat ajopelit, hevonen vain tuli majatalosta ja kyytipoika tai mies sai ratsastaa takaisin kotiin. Mutta sitten v. 1898, kun vanhin veljeni Simo oli 10 vuotias, olivat jo ajopelitkin oltava majatalosta, eikä pitäjäläisten enää tarvinnut käydä tisirissa. Tänä vuonna oli majataloon tullut kyytiä tarvitseva venäläinen eversti toisen upseerin kanssa. Isä oli tällöin ollut kyytiä tekemässä. Toinen hevonen oli kyl-

lä kotona, mutta ei ollut kyyti-miestä muuta kuin Simo. Hän oli jo käynyt isän kanssa kirkolla. mutta ei ollut käynyt kyydissä. Äiti selosti sen upseereille, jotka sanoivat vaan, että kyllä tuo poika pärjää, matkaan vaan. Tämä toinen hevonen oli vähän laiskanjupakka juoksemaan, ja kun Simo tahtoi saada vähän vauhtia lisää, niin hän otti piiskan, nosti sen kuskipukilta suoraan päänsä yli taakse ja vetäisi sieltä ruunaa selkään, mutta piiskansiima hipaisikin sieltä lähtiessään everstiä naamaan. Eversti voihkaisi ja oli kauhean vihainen. Nuorempi upseeri, joka

puhui vähän Suomea, käski Simon pysäyttää hevosen, haki metsästä vitsan ja antoi sen pojalle, pani piiskan kärrin laatikkoon ja käski käyttämään vitsaa. Upseeri selitti Simolle, että eversti olisi tahtonut antaa hänelle selkään, mutta hän oli saanut everstin lauhtumaan.

Majatalossa oli pidettävä päiväkirjaa, mihin oli matkustajan kirjoitettava nimensä, mistä tuli ja mihin meni. Kirjassa oli myös muistutussarake, mihin matkustaja sai kirjoittaa huomautuksensa majataloa vastaan. Eräs kansakoulunopettaja, joka oli kova ryyppymies, kävi usein meillä kyytiä tarvitsemassa. Isä kun ei käyttänyt väkijuomia, eikä näin myös koskaan tarjonnut kenellekään, kirjoitti tämä opettaja kerran päiväkirjan muistutussarakkeeseen: "Hyvä talo mutt on pitkät ryyppyn välit."

Toivo veljeni kävi Käkisalmen Yhteiskoulua. Kun hän oli viidenellä luokalla, oli hän myös kotona kesällä kyytipoikana. Kerran tuli kaksi nuorta neitiä ja tahtoivat kyytiä Sakkolaan. Neidit olivat nähtävästi Helsingin ruotsikoita, koska puhuivat ruotsia. Toivo istui edessä kuskipukilla, hän kuuli, kun neidit sanoivat ruotsiksi, että kaunis poika, kun tulisi tänne meidän väliin. Toivo ymmärsi, mutta oli vain hiljaa. Kun päästiin perille ja neidit kysyivät huonolla suomenkielellä kyytimaksua, Toivo vastasi ruotsiksi 2:65. Tytöt vähän punastelivat, katselivat toisiaan, ottivat laukkunsa ja lähtivät.

Nimismies Helanderin oli usein käytävä virkamatkalla Metsäpirtissä. Hän ajoi aina omalla hevosellaan. Hänellä oli sellainen kaunis

rut olivat eri paikkakunnilla erilaisia.

Meidän lukemamme loru oli tällainen:

— Virpoi varpoi vitsat käyvät, tulevaks vuuvek tuoreeks, terveeks. Muistan paikoitellen erästä toistakin virpolorua:

— Mie se virvon viisahasti, taputteen taitavasti

vitsa siulle, miulle kuosti.

Kuosti — se oli virpomisesta saatava palkkio. (Lienee johtunut ruotsin sanasta kost, kuten Vägst = eväs, Frukost = aamiainen, kosta = olla hintana.) Se oli useimmiten jotakin syötävää, kananmuna, pulla, rinkelä, karamelli ja toisinaan myös rahaa. Kummin kuosti oli tavallisesti jotakin arvokkaampaa, kuten sukat, lapset, lakki ym. Tytöille vastaavasti liina, rusettinauha tai jonkinlainen koru.

Naapurissa, sukulaisissa tai kummilassa ei kuostia yleensä saanut

heti, vaan se piti käydä noutamasviikon kuluttua, päääisaattona. Pääsiäiseksi sitten leivottiin hyvää ja ehdittiin muutenkin varustautua.

Entä mikä oli virpomisen merkitys?

Virvottavalle se oli kuin tervehdys tai "vuotuinen hyvää huomenta" talvitorkkahduksen jälkeen. Hänelle toivotettiin terveyttä, menestystä ja kaikkea hyvää. Oli myös talolle eräänlainen suosion mittapuu, montako virpovitsaa palmusunnuntaina nähtiin ovien tai ikkunoiden pihtipieliä koristamassa.

Virpoja puolestaan tunsivat itsensä hyvien haltioiden sanansaattajaksi. Paitsi hyvää mieltä, minkä siitä sai, hän saattoi kokea monen hartaan toiveensa toteutumisen.

Virpomisessa toteutettiinkin monimminpuolisen hyvän tahdon toimintaa parhaimmillaan.

harmaa hevonen. Hän ei koskaan ajanut kovasti. Hän oli antanut sen hevosen oppia sellaisille tavoille, että se aina tarpeensa tullen pysähtyi, nosti häntänsä ja teki tarpeensa ja sitten taas lähti hölköttämään. Kerran oli Metsäpirttiin vietävä nimismiehen seurueeseen kuuluvia neljä herraa. Me lähdimme kahdella hevosella ja nimismies lähti samanaikaisesti omallaan. Me olimme Metsäpirtistä jo takaisin tulossa melkein matkan puolivälis-

painosta rannasta toiseen. Selostetuani sen, sanoin vielä, että joskus tuo vaijeri katkeaa ja silloin menemme tuonne alavirtaan. Tämän kuultuaan piispa nosti kädet ristiin ja sanoi: "kun ei se vaan nyt katke." Tuli mieleen, että piispakin unohtaa muut ihmiset, kun vaan tulee pelko eteen. No, eihän se silloin katkenut. Kaksi kertaa minä olin hevosen kanssa lautassa, kun se vaijeri katkesi ja silloin laskettiin alavirtaan.

Vilakkalan majatalon isäntä Mikko Viskari emäntineen.

sä, kun nimismies tuli meitä vastaan. Kun hän seuraavan kerran tuli meille, niin hän sanoi isälle. "Nämä pojat ajavat niin kovasti, että ne tappavat sinulta hevoset." Isä sanoi vaan, ettei ne tapa, minä ajan aina myös kovasti, ja meillä onkin hyvä hevoset.

Kerran oli Metsäpirtissä piispan tarkastus. Savonlinnan hiippakunnan piispa Colliander ja asessori Maunu oli vietävä sinne. Minulla oli hyvä juoksijatamma edessä, mutta kun tuli ylämäki ja hevonen rupesi kävelemään, niin piispa kysyi: "No mikäs tuli." Mäki tuli, sanoin minä ja katsahdin piispan pitkään partaan. Seuraavan mäen tullessa, hän kysyi taas samalla tavalla. Ajattelin, ettei Piispa tuntenut maasto-oppia. Sitten tuli Taipaleen lautta. Lautassa piispa kysyi minulta, miten tämä toimii, kun sitä ei soudettu, vaan se kulki virran

Vilakkalan majatalosta oli kyydittävä Sakkolaan Virkin majataloon, 14 km. Metsäpirttiin Kuopan majataloon, 16 km, Yläjärvelle, Pussalle, 22 km ja talvella yli Suvannon Riiskaan Mamejeffille, 8 km.

Muistan erään jouluyön, kun minä kävin kirkolla kolme kertaa. Ensimmäisenä aattona klo 5 ip. tuli eräs matkalainen, joka oli vietävä Virkille, sitten klo 10 ip. tuli kunnanlääkäri, joka oli vietävä kotiin kirkolle, ja jouluaamuna klo 5 lähdettiin kirkkoon.

Kyytipoikana ollessani tulinkin ajaneeksi näitä Sakkolan ja Metsäpirtin välejä niin usein, että vieläkin muistan jokaisen kilometripylvään sijaintipaikan.

Sitten kyytiaseman viimeisinä vuosina, sai nuorin veljeni Väinö tehdä kyytejä autolla. Isä oli ostanut Käkisalimesta Hihveräisen Jus-

silta vanhan Fordin, millä Väinö sitten ajeli. Kerran Väinö oli tekemässä kyytiä Sakkolan asemalle. No siellä suuren Sipilänmäen alla, kun auto alkoi nousta ylämäkeen, alkoi moottori yskiä ja nikotella. Kun Väinö tuns ajokkinsa, hän hoksasi heti, missä on vika. Tankissa oli bensiini vähissä ja kun auto alkoi nousta ylöspäin, ei moottori saanutkaan tarpeeksi polttoainetta. Hän käänsi mäen alla auton ympäri ja ajoi takaperin sen suuren mäen ylös. Mäen päällä käänsi taas auton, ajoi Sakkolan asemalle, missä sai myös bensiinitäydennyksen.

Taubilan kartanon omistaja Karl Fazer kävi usein Koukunniemen koskella lohia onkimassa. Hän ajoi omalla hienolla loistoautollaan. Mutta kerran sattui niin, että siellä Ryttylän kankaalla hänen autoonsa tuli vika ja hänen piti jättää auto sinne, sekä tulla erään hevosmiehen kanssa onkineen ja lohineen majataloon. Väinö vei hänet Fordilla Taubilaan. Fazeria varmaan harmitti kovasti, kun se loistopeli oli jätettävä sinne metsään monen kymmenen kilometrin päähän ja piti tulla kotiin tuolla vanhalla Fordilla. Kun hän nousi autosta ja maksoi kyydin, niin hän käveli kolme neljä kertaa Fordin ympäri ja sitten tokaisi: "Maailman paras auto."

Albin ja Väinö Viskari

muistelivat lapsuudenkotiaan Vilakkalan majataloa, jonka kyytipaikina hejoutuivat olemaan kumpikin, sillä kyytejä riitti jokaiselle päivälle.

Harvinaisempia kyydittäviä olivat mm. piispa Colliander ja "Ukko-Pekka", jotka nuorsuomalaisen puolueen agitaattoreina kiertelivät tsaarivallan aikana. Albin Viskari mm. Sakkolassa ja Metsäpirtissä

LAPSUUTENI MUISTOJA

Syntymäkotini oli Sakkolan pitäjän Røykkylän kylässä. Isäni oli nuoruudessaan rakentanut tämän asuinmökkimme Suvannon rantapalteitten korkealle tasanteelle. Kylm-ojan notkon partaalle.

Tämä notko oli varhaisemman lapsuusaikana ihmeellisin paikka. Notko oli syvä ja tiheän kasvillisuuden peittämä kuin aarniometsä ikään. Kesäisin se oli tuhansien lintujen pesimälehto. Notkon pohjalla virtasi iloisesti vilisevä puro, Kylm-oja, jonka vesi oli nimensä mukaisesti kylmää ja kirkasta. Vaikka tämä puro oli mitättömän pieni ja useita metrejä Suvannon yläpuolella, oli siinä kalojakin, sellaisia tulitikun mittaisia piikkisiä, joita sanottiin rautakaloiksi.

Kotipihan koivu oli suuri ja valtavasti rehevä. Tähän koivun pönt-

töön teki kottarainen pesänsä jokainen kesä.

Asuinmökkimme lisäksi oli kotipihassa navettarakennus, ”kuja”, niinkuin sitä kutsuttiin, sekä pieni sauna ja riihi. Kotipihalta nähtynä oli sen lähiympäristössä joukko harmaita taloja, siellä täällä. Kylm-ojan notkon vastakkaisella puolella oli Vullin vauras talo, jossa oli myös kylän kauppapuoti, Yllin puoti.

Kun kotikunnaalta katsoi pohjoissuuntaan, näkyi siellä alhaalla, peltojen takana Suvanto, joka arvokkaan hitaasti virtasi kohti Laatokkaa, milloin sinikirkkaana välikynen, milloin harmaana, vaahtopäisenä hyrskyen. Toisinaan virranpyörteet tasoittivat sen aaltoilevalle pinnalle peilityyniä läiskää.

Suvannon vesi oli kirkasta ja

hiekkarantansa olivat kullankeltaiset. Muistona muinaisesta Vuoksenlaskusta olivat Suvannon rantamaat muodostuneet leveähköiksi, vyömäisiksi palteiksi. Tällaisen rantapalteen kunnalla oli lapsuuteni koti, jossa olin elänyt kymmenvuotiaaksi asti, vuoteen 1917.

Kun tästä kotipihalta katsoi Suvannon yli koillissuuntaan, häämöitti siellä metsien takana Sakkolan kirkko. Pohjoissuunnassa, vastarannalla, näkyi Haitermaan kylän taloja, jotka siellä palteitten rinteillä näyttivät niin somilta kuin pienet leikkimökit.

Kun tästä kotipihalta katsoi Suvannon yli koillissuuntaan, häämöitti siellä metsien takana Sakkolan kirkko. Pohjoissuunnassa, vastarannalla, näkyi Haitermaan kylän taloja, jotka siellä palteitten

— Jää oli heikkoa, noin vuorokauden vanhaa kun lähdimme hevosella yrittämään Suvannon yli. Muutama satametriä rannasta, upposivat hevosen takajalat jään lävitse, mutta se sai kuitenkin jalkansa takaisin jäälle. Vauhti ei hilyntynyt vaan se juoksi nopeasti ja köykäisin askelin eteenpäin. Lång oli heittänyt suuren, sudennahkaturkkinsa pois ja minäkin riisuin kumpikin valmiina hyppäämään reestä, jäälle, jos hevonen uppoaisi. Reki oli joskus miltei pystyssä, kun sen peräosa painui jäälohkareitten sekaan. Kuitenkin pääsimme onnellisesti rantaan.

Minä vilustuin kovasti tällä matkalla ja sairastuin keuhkokuumeeseen. Lång hoiteli minua uskolli-

— Kun poika minua kyyditesään sairastui, niin koetan hoitaa hänet terveeksi.

kertoi erikoislaatuisista kyytimatkoista seuraavaa.

— Kyyditsin usein piirilääkäri Levanderia, joka asui Käkisalmissa. Taipaleessa oli suuri lastauspaikka ja siellä venäläisten sutnamiehien keskuudessa puhjennut koleera. (sutna = proomu) Heidät oli eristetty erääseen taloon, kerrankin oli niitä kolme yht'aikaa. Piirilääkärille kelpasin kyytipojaksi vain minä. Hän sanoi että meihin ei rutto tartu. Minä jouduin piirilääkärin mukana menemään noiden sairaiden luo, joita yhdessä käännettiin kun hän tutki niitä. Pois lähdettyämme hän ruiskutti vaat- teissamme jotakin desifioimisainetta.

Metsäpirttiin mennessä oli kuljettava Taipaleen lautasta ylitse. Lautta toimi Kaapre Viilin keksimällä menetelmällä siten, että lautareitin yläpuolelle keskelle virtaa

oi ankkuroitu vahva sinkkivaijeri, jonka toinen pää oli kiinnitetty lauttaan. Peräsiintä vääntämällä saatiin lautta virran painamana kulkemaan kumpaan suuntaan tahansa noin 200—300 metriä leveään joen yli. Lautta joutui joskus epä-kuntoon ja varsinkin kelirikkoaikoina oli vaikeaa kun jäät olivat esteenä. Tällöin jouduttiin usein ajamaan Suvannon ylitse jätse Raajun lahteen ja sieltä Metsäpirtin kirkolle. Myös Riiskassa oli Mamejefillä majatalo, johon tehtiin kyytejä talvella Suvannon yli.

Kun Metsäpirtissä ei ollut lääkäriä ennen ensimmäistä maailmansotaa, kävi Sakkolan kunnanlääkäri Lång siellä pitämässä vastaanottoa kerran viikossa. Hän kulki majatalon kyydillä näillä, niinkuin muillakin sairasmatkoilla. Albin Viskari kertoi myös eräästä vaarallisesta matkasta, jonka hän teki kerran Långia kyydittäessään.

Amerikan terveisiä

Toimitus sai käsiinsä englanninkielisen The Star lehtileikkeleen, jossa oli kuva miehestä tomaattikasvin vieressä sekä mukana jällempänä oleva kirjoitus.

Eläkkeelle jäänyt suomalainen metsämies tuottaa tomaatteja siellä.

Bruce Minesistä kotoisin oleva Emil Vuottilainen, joka muutti Kanadaan 35 vuotta sitten, odottaa tapaamista perheensä kanssa, eriko-

rinteillä näyttivät niin somilta kuin pienet leikkimökit.

Tyyninä iltoina, varsinkin talvisin, kuului puolen penikulman takaa kotipihalle asti Kiviniemen kosken taukoamaton kohina. Keväisin näkyi, kuinka Vuoksen ja Suvannon jäät suurina massoina vyöryivät alavirtaan aina kohti Taipaleenjokea ja Laatokkaa.

Mutta jäidenlähdon jälkeen ilmestyi Suvannolle aina uutta. Siellä liikkui veneitä, joista kauvimpana olevat näyttivät ihan pieniltä pisteiltä.

Jokainen päivä tähän Suvannon näkymään ilmestyivät sellaiset tekniikan ihmeet kuin Runo ja Suvanto laivat, jotka tunnettiin jo koneenkäyntirytmeistään ennenkuin ne ilmestyivät edes näköpiiriin. Näkyi siellä joskus myös ”ponttu”, joka tukkilauttojaan hoivaillen liikkui verkalleen, milloin Virkin sahalle, milloin taas Kiviniemeen päin.

Pieni, valkoinen moottorivene näkyi silloin tällöin kyntävän Suvannon pintaa. Kappalainen Vikman siellä virkamatkoillaan silloin ajeli.

— — —

Tällaisia muistoja on minulla sieltä, missä oli lapsuuteni koti — Suvannon tuntumassa — muistojen Karjalassa.

Santeri Karppanen

sesti 94 vuotiaan äitinsä kanssa aivan lähitulevaisuudessa.

Hän on yksi perheen kahdeksasta lapsesta ja lähti Suomesta 33 ikäisenä ja uskaltautui tuntemattomaan maahan. Aika ajoin hän kehoitti muita perheenjäseniä liittymään häneen, mutta kukaan ei tullut. Hän on ollut kaksi kertaa vierailulla Suomessa ja suunnittelee nyt kolmatta vierailua.

Herra Vuottilainen ei ole naimisissa, mutta hänellä on oma koti ja hän on osoittautunut kyvykkääksi taloudenhoitajaksi. Hänen kotiaan koristavat monet kukkivat kasvit. Hän asuu 124 eekkerin suuruisella farmilla järven rannalla kolme mailia itään Bruce Minesistä.

Hän on viettänyt useimmat talvet työskennellen tukkikämpillä. Vapaa-aikoinaan kesällä hän on harrastanut kalastusta ja on viettänyt huomattavan osan ajastaan järvellä.

Herr Vuottilainen on aina ollut kiinnostunut maanviljelyksestä, erikoisesti kukista. Hän sanoo viettävänsä suuren osan ajastaan lukemalla näitä koskevaa kirjallisuutta.

Neljä vuotta sitten hän istutti tomaattikasvin kukkaruokkuun ja siitä lähtien hän on aika-ajoin saanut palkinnoksi sekä kypsiä että vihreitä tomaatteja.

Tämä tomaattikasvi on aina ollut sisällä ja se on noin kolmen jalan mittainen ja tuottaa hedelmiä jatkuvasti sekä talvella että kesällä. Herra Vuottilainen on laskenut että viime vuoden aikana siitä poimitiin 76 tomaattia. ”Poimin siitä viisi kypsää tomaattia viime viikolla”, hän sanoi.

Herra Vuottilainen jäi pois työstä kolme vuotta sitten ja nyt hän omistaa suuren osan ajastaan puunkaivertamiselle. Hän tekee kaiken kaivertamisen veitsellä ja viimeistelee sen hiekkapaperilla. Hän ei tee tätä saadakseen rahallista hyötyä

vaan antaa näitä käsintehtyjä esineitä ystävilleen.

”Olen aina tottunut tekemään työtä ja harjoituksen vuoksi rai-vaan parast’aikaa erästä maatilani nurkkausta”. Herra Vuottilainen kertoi The Star-lehdelle.

Katsoha, niiko porsaita

Ystävämme Väinö Vanhanen on lähettänyt myös kirjeen Canadasta, jossa hän muistelee lapsuutensa Røykkylää. Taitaa siellä kaukana-kin maailman myrskyissä lapsuuden kotiseutu pysyä mielissä. Lähettämme terveisemme.

Näin hän kirjoittaa:

Oli noin 1926 paikkeilla. Kotitilamme rantaan kuului myös Saariinniemi Røykkylässä. Olimme n.s. lietteellä heinätöissä. Jo aamuvarhaisella nousi ankara myrsky Laatokalta päin. Mahtavat aallot löivät niemen kaakonpuoleiseen rantaan, joka oli ihanteellinen hiekkainen poukama. Noin kello yhdeksän maissa Karppasen Juho ja Vilho (Rautojan) tulivat nuotalle. Heidän ranta ja venelato olivat noin neljänneskilometrin päässä.

Isäni kaatoi koneella heinää, me pojat nitimme viikatteilla reunoja. Mutta salavivhkaa livahdimme katsomaan nuotan vetäjiä. Tulipa naapurinpoikakin niityltään sinne. Vilho kahlasivat vetäen kierrosta, joku naisista kuljetti kalakoreja veneessä, jonka aallot aina painoivat rantaan. Juho itse ohjaili nuottaa rannalta käsin. ”Katsoha, niiko porsaita!” huusi Juho meille. Nuotan perä oli täysi isoja, ruokeita lahnoja, tummaniskaisia ja lihavia.

En sellaista lahnasaalista ole sen jälkeen nähnyt. Noista Vanajan lahnoista, joita kalastin myöhemmin, ei kehtaisi samana päivänä puhua.

Emil Leinonen:

Sakkolan porsaista ja porsasparisniekoista

Usein ostajat siellä myyntipaikoilla kyselivät, että onko siellä Sakkolassa suuria kartanoita, joissa on isoja sikaloita, kun sieltä tuodaan niin paljon noita porsaita. Sanoin että eihän siellä tietääkseni varsinaisia sikaloita ole kuin kolme, näistäkään Sakkolan alueella on ainoastaan yksi, Kekkilän kartanon sikala. Täällä lie ollut noin 15—20 porsivaa emakkoa. Toinen oli Noisniemen kartano Vuokselassa. (Hovi, niinkuin sanottiin). Sen omisti tuomari Berner. Tästä sikalasta ostin joskus muutamia pahnueita, mutta harvoin sieltä löytyi sellaista tavaraa, jotka minun myyntipaikoillani olisivat menneet kunnollisesti kaupaksi. Eikä näillä edellämainituilla "kartanoilla" mitään vanhoja kartanon perinteitä ollutkaan, ne olivat syntyneet, kun vieressä olevia muutamia naapuritiloja oli ostettu ja yhdistetty, näin syntyi suurempi tila, jota alettiin sitten kutsua kartanoksi.

Oli siellä kuitenkin yksi kartano, joka vielä nykyiselläänkin oli sellainen, joka tietääkseni lie ollut Laatokan puoleisella Kannaksella ainoa, jota todella voi kutsua kartanoksi. Se oli naapuripitäjässä Pyhäjärvellä oleva Taubilan kartano, eli Touvilan hovi, niinkuin sitä ennen kansan keskuudessa kutsuttiin. Sen omisti ennen ensimmäistä maailmansotaa Keisarin Hoviministeri Parooni Fredriks. Kun sitten Venäjällä olot alkoivat muuttua rauhattomiksi niin myi hän Taubilan kartanon kauppaneuvos Fazerille. Taubila lienee ollutkin Kannaksen suurin maanviljelystila. Torpparien itsenäistymisen jälkeenkin lienee siellä viljelyspinta-ala ollut siinä 250 ha. Kauppaneuvos Fazerin toimesta pellot salaojitettiin. Rakennuksissa tehtiin täysre-

montti mm. sikala rakennettiin uudelleen punatiliistä lattialämmityksellä siten, että keskuslämmityksestä tulevat putket oli asennettu karsinoiden kohdalle lattian alle. Tällätavoin karsinoiden lattiat voitiin säännöstellä sopivan lämpöisiksi. Hyvän ilmanvaihdon ansioista ilma pysyi verrattain puhtaana ja raittiina.

Tässä sikalassa oli yli kaksikymmentä porsivaa emakkoa. Karsinat olivat sijoitetut seinustoille, keskellä melko leveä käytävä, josta käsin ruokinta suoritettiin. Kaukalot olivat asennettu niin että ne voitiin kääntää käytävälle päin siksi ajaksi kun ruoka niihin kaadettiin. Tämä Taubilan kartanon sikala oli tyypillinen porsaiden kasvatussikala. Varsinaisia lihotussikoja ei ollut montakaan, paitsi siitoksesta poistettuja emakoita aina silloin tällöin.

Ennenkuin jatkan tätä juttua pitemmälle niin voin kertoa että se oli ystäväni Matti Tomperi, joka minut johdatteli Taubilan kartanon asiakkaaksi.

— Kun sinulla on milloin aikaa niin lähdetään yhdessä Taubilaan, että voin esitellä sinut tilanhoitajalle. Hän on mukava mies ja hänen kanssan voi sitten kaupat tehdä vaikka puhelimella, sanoi Matti kerran.

Näin tehtiinkin. Matti esitteli minut tilanhoitaja Appelbergille ja sanoi että kun hän on ostanut niitä porsaita tälle Leinoselle, niin me lähdettiin sitä varten että ottaisitte suoran yhteyden keskenänne, niin asia olisi mutkattomampi.

— Mikäpä siinä. Kyllä sopii sanoi tilanhoitaja.

Nämä Taubilan porsaat saivat myyntipaikoillakin hyvän laatunsa ansiosta niin hyvän maineen, että

huononkin menekin aikana tulivat aina ensimmäiseksi myydyiksi.

Muistaakseni se oli huhtikuussa 1936, kun tilanhoitaja Appelberg sanoi minulle Taubilassa käydessäni, että sopisi teidän tulla tänne ensi viikolla käymään. Minä kun muutan täältä pois niin voisin esitellä teidät seuraajalleni, että voisitte jatkaa kauppasuhteita edelleen.

— Kyllähän sellaiseen täytyy aina aikaa riittää, vastasin. Ja tahdon lausua teille herra tilanhoitaja Appelberg kiitokseni niistä hyvistä ja luottamuksellisista suhteista joka on ollut teihin ja teidän kauttanne tähän hoitamaanne kartanoon.

Menin sitten kutsun saatuaani Taubilan kartanoon, jossa entinen tilanhoitaja esitteli minut kauppaneuvos Fazerille ja uudelle tilanhoitajalle, jonka nimi oli Moberg.

— Olen pyytänyt tämän Leinosen tänne sitä varten, että kun hän on jo monen vuoden ajan ostanut koko tämän Taubilan kartanon myyntiin menevän porsastuotannon, niin haluaisin esitellä hänet seuraajalleni, että hyvät suhteet jatkuisivat edelleen.

Uusi tilanhoitaja sanoi että minusta on aika mukavaa tutustua talon entisiin asiakkaisiin. Toivon puolestani että asiat luistavat myös mukavasti edelleen. En tiedä, minäkävrran kauppaneuvos Fazer oli kiinnostunut tuosta porsaskeskustelusta. Hän kääntyi puoleeni ja kysyi.

— Kun te asutte siellä päin niin käyttkö te usein onkimassa lohia Kiviniemen koskesta?

— En ole käynyt. Kun on pitänyt olla paljon matkoilla niin ei ole ollut aikaa.

— Minä olen käynyt aina joskus

AHON REUNALTA

Niin muuttuu maailma, Eskoseni, totesi Nummisuutarin Topiaskin. Samaa tässä on sanottava nytkin kun katselee ja kuuntelee tätä elämän kohinaa. Minua on viimeaikoina ihmetyttänyt ja sekoittanut tuo sana Seksi, oikein isolla kirjaimella sen kirjoitan. Kuka tietää, mitä sillä takaa ajetaan.

Silloin kun minä kansakoulua kävin, käytiin aina joskus ostamassa 10 pennillä seksiä Lampun kaupasta. Tikan Manu, joka oli puoti-poikana, kiersi aikamoisen tötterön paperista, ei silloin pusseja käytetty sellaisiin ostoksiin. Kai vielä muistetaan, että se oli silloinen keksin nimi. Toinen puoti-poika antoi vähemmän, sentähden kaupat tehtiin aina Manun kanssa. Se oli herkkua silloin, lieneekö tämä nykyinen seksi?

ja aina on sieltä silloin tällöin joku lohi tullutkin.

Kauppaneuvosta tuntuivat kiinnostavan Kiviniemen lohet. Minua taas kiinnostivat enemmän Taubilan hyvät porsaat. Uuden tilanhoitajan kanssa sovittiin että kaupat tehdään entisillä ehdoilla ja hinnoilla. Vakiohintaa maaliskuun alusta heinäkuun puoleen väliin oli 16—20 kg porsaasta 300 mk kpl. Heinäkuun puolenvälin jälkeen lokaan loppuun samankokoisen porsaan hinta oli 175—200 mk.

Vuosien varrella nämä Taubilan porsaat tulivat niin tunnetuiksi että ne tulivat melkein aina ensimmäisenä myydyiksi. En muista että huononakaan myyntiaikana näillä tuli koskaan tappiota. Pohjois-Karjala oli porsaskaupan kannalta sellaista seutua että pientä ja huonokuntoista tavaraa ei tahtonut saada kaupaksi oikein millään hinnalla, mutta hyvistä porsaista maksettiin hyvä hinta.

Tässä syksyllä eräänä sunnuntaina minulle annettiin kirkosta poistuessani käteen piispojen paimenkirje, koskien perhesuunnittelua. Siinä vähän epäilin että onkohan se enää tarpeellista, mutta antaja sitä tyrkytti vain, ajatteli kai että pirustako sen äijän tietää, mikä sillä on vielä mielessä. Otinhan minä sen, katselin, kääntelin ja ajattelin itseni näin: Kyllä muuttuu maailma.

Sitten kumminkin tuli mieleeni, että onhan niitä samoja ajatuksia ennenkin aillahdellut ihmisten mielessä. Ei mitään uutta auringon alla sanoi jo Salomon Saarnaaja.

Kerron nyt tässä miten siinä ennen naapurissani asunut Jussilan Jurkka jutteli näistä suunnitelmista. Tämä jurkka oli puuseppä, nikkari, niinkuin silloin sanottiin,

teki ovia ja ikkunoita, tai niinkuin hän itse sanoi: Mie teen kuka mitä puust tietää. Kun hän oli Parkalassa, se on Leningratin esikau-punkeja, nikkaroimassa, niin siellä eräs rouva alkoi hänelle esitellä, että sinä Suomen poika tee sellainen sänky — siihen aikaan paris-kunnat nukkuivat samassa sängyssä, niin Suomessa kuin Venäjälläkin, nythän ne kuuluu olla parisängyt — että kun minä jostakin vivusta tarvittaessa vetäisen niin retkahtaa toinen puoli alas. Kyllähän Jukka sängyn osasi tehdä sellaisen kuin rouva tahtoi. Mutta ei tehonnut se Jurkan patentti, sen tietää jokainen, joka oli mukana näissä viime sodissa. Kyllä siellä ukkoa oli kuin meren mutaa.

Tämmöisiä tässä kevään kynnyksellä taas tuli kirjoitetuksi.

Viki

Mä muistan Sakkolaa

Ma muistan porsas-Sakkolan ja Ryökkylänkin pehkut, nuo tienoot koti-Karjalan ja rantahiekan hehkut.

Törmillä Vuoksen, Suvannon ja palteet Palonmäen, ne eivät vaan jää unhohon, ne yhä tunnen, näen.

Mä muistan kunnaat Sakkolan, niin Suvannonrannat raikui.
Kun leikit lyötiin iltaisin ja piirilaulut kaikui.

Oi aikaa tuota, tienoitaan en unohtaa mä saata.
Se oli aikaa nuoruuden, se oli synnyinmaata.

Nuo muistot elän monasti ma illoin yksin vielä.
Muinainen vaikka konini on ollut kauvan siellä.

Ja joskus mietin mielessäni: Vieläkö tutun uksen —
luo kohtalo mun johdattaa, tois suruun lohdutuksen.

Jo esi-isät kokivat niin raskaat kirot rajan,
kun kamppailivat Karjalan myrskyissä menneen ajan.

Vaan kaikki vaiheet kestettiin ja niin on tultu tähän,
nyt pirstaleista keräilen ma murusia vähän.

Lempi Sivuranta

Vanhoja muistoja

Kun ihmisen ikä pitenee niin askel ja muisti lyhenee. Pääkoppa tulee tietysti täyteen niin että sinne eivät tämänpäivän asiat mahdu kunnolleen, mutta vanhoja tapah-
tumuksia siellä säilyy koko elämän ajan. Allekirjoittajan mieleen on jäänyt eräs omalaatuinen tapaus.

Olin työssä Westanfärden kirkon rakennuksella v. 1911 ja tein siellä erään vanhan kansakoulun luokkasalissa kirkonpenkkiä, saarnatuolia ym. Oli lauantai-ilta siinä loka-kuun puolivälissä ja olin juuri päättänyt työni ja lähdessä asun-
tooni kun tuli sisään eräs mies, joka oli hyvin kummallisesti pu-
keutunut. Hänellä oli yllään kolme takkia ja alimmaisena kaikkein pi-
sin, joka yletyi aivan nilkkoihin asti. Hän toivotti hyvää päivää Sak-
san kielellä, minä viittasin etten ymmärrä, hän sanoi saman eng-
lannin kielellä ja minä hylkäsin senkin. Sitten hän tuli kättelee-
mään, esitti itsensä ja ammattinsa Ruotsin kielellä. Hän sanoi olevan-
sa Biskop från Jerusalem, tarkoitta-
en että hän on pappi Jerusalemista. Hän jatkoi että he rakentavat sinne luterilaista kirkkoa, mutta on ra-
hat lopussa ja hän kierteleä täällä keräilemässä rahaa että saataisiin kirkko valmiiksi. Sitten hän alkoi kysellä että missä asuu Westerfär-
din kirkkoherra, minä tietysti neu-
voin ja me erosimme.

Kun kerroin asunnossani että sellainen Biskop kävi minua ter-
vehtimässä niin ne nauroivat että siellä vanhan koulun salissa kum-
mittelee. Seuraavana päivänä oli pyhä ja Ruotsinkielinen Jumalan-
palvelus kirkossa ja tämä sama Biskop saarnasi siellä. Kertoivat ettei se mitään oikein osannut saarnata, kertoili jotakin heikolla Ruotsinkielellä luterilaisen kirkon

työstä ja tarkoituksesta maail-
massa.

Kun oli käyty ensimmäinen maailmansota ja minäkin sen lo-
puttua jouduin Sakkolan asuk-
kaaksi ja samalla paljon toimi-
maan siellä kunnan asioissa. Olin mm. raittiuslautakunnan puheen-
johtajana. Helsingissä oli koko maata käsittävä kieltoain kannat-
tajien kokous Säätytalolla. Siellä oli mukana mm. tasavallan presi-
denti ja hän esitti kokouksen päät-
teeksi lähtöä teatteriin. Menimme-
kin sinne joukolla Säätytalon vah-
timestarin opastuksella. Ohjelmas-
sa oli sellainen sota-aikaa muis-
tuttava näytös.

Kujavii

Murteessamme on sanoja, jotka näin vuosien jälkeen kuultuina he-
rättävät hienoista hilpeyttä.

Pieni tarina — tuokio vain.

Sattui näet niin, kun olin Tam-
pereella Suvannon Seudun asia-
mieskokouksessa, tapasin siellä Jääskeläisen Aapron. Tarinointim-
me kahvitauon aikana johdatteli meidät takavuosiin, talviurheilun, hiihdon, pariin. Aapro oli siihen ai-
kaan pitäjän mestarihiihtäjiä ja muistelimme Joutsenossa 1934 käy-
tyjä Lottien — Suojeluskuntien piirimestaruuskilpailuja. Kysäisin Aaproilta kuin ohimennen.

— Mie en oikei muista, jot sie sillo jo naimisis?

— Kyl mie olin, jos miul mitä ”kujavii” lie olt.

Eihän Aaprolla mitään ”kujavii olt”, mutta tuo sana. En ollut kuul-
lut sitä kuin joskus lapsena kun äiti sanoi että, mitä työ siin kuja-
voittelette?

Aina kun Aapron näen niin tulee mieleeni tuo sana ”kujavii”.

L.N.

Siellä sain nähdä saman Bisko-
pin sotavankina ja eräs savolainen sotilas vartioi sitä. Vanki oli hy-
vin levoton ja pyrki ulos. Vartija kyllästyi siihen ja komensi pihalle, otti kiväärin kainaloonsa ja meni jäljessä. Pienen ajan kuluttua kuu-
lui laukaus. Samalla tuli siihen huoneeseen hyvin hätäisennäköise-
nä joku upseeri ja toisaalta se var-
tiosotilas. ”Missä se vanki on?” kysyi upseeri ja poika vastasi että minä ammuin sen kun se yritti ka-
rata, joten se on tuolla kuusen juurella.

Tapaus oli minulle hyvin mielen-
kiintoinen kun se ukko oli niin sel-
västi sama kolmenkymmentä vuot-
ta aikaisemmin näkemäni Biskop. Täällä vasta selvisi että se oli sota-
vakooja.

Matti Ahonen

*

Kevään tullessa

Luonto kuiskii talven valta-
kohta kaatuu kalkkialta hanget häipyvät — pälvet kohta pellon pintareilta hohtaa

Talven taru kohta loppuu hävitätä on hällä hoppu hanget sulaa kevät säässä aukee purot pellon päässä

Purot yhtyy — kosket ärtyy esteet ruskaa ... pirstoiks särkyy heikko kaatuu vahva voittaa kevään virttä luonto soittaa

Pohjolahan saapuu kevät kohta puhkee lehden terät soliseepi kevät purot keventäen mielet jurot.

A.K-u

KOKOUKSIA

Viialan Karjalaiset r.y.

Vuosikokous pidettiin ravintola Seurahuoneella 19. 3. Kokouksen avasi seuran puheenjohtaja op. Arvo Pentikäinen, joka myös valittiin kokouksen puheenjohtajaksi. Pöytäkirjan kirjoitti seuran sihteeri Iivari Karpanmäki ja pöytäkirjan tarkastajina toimivat Taimi Sipiläinen ja Juho Kallonen. Vuosi- ja tilikertomukset hyväksyttiin ja myönnettiin tilivelvollisille vastuuvapaus. Kun seura tulee toimineeksi kuluvana vuonna 20 vuotta, päätettiin toimeenpanna jonkunlainen 20-vuotisjuhla, jossa jaettaisiin mm. ansiomerkkejä seuran toiminnassa kauvemmin mukana olleille ansiotuneille jäsenille. Asian edelleen kehittäminen jätettiin johtokunnan tehtäväksi. Johtokunnasta olivat erovuorossa Lempi Nykänen ja Eero Kirves. Lempi Nykänen valittiin uudelleen, mutta Eero Kirves pyysi vapautusta johtokunnan jäsenyydestä. Hän on toiminut seuran johtokunnassa koko seuran toiminta-ajan ja ollut monissa tehtävissä mm. puheenjohtajana ja rahastonhoitajana monia vuosia. Hänen tilalleen johtokuntaan valittiin op. Pentti Perttula. Erovuorossa oleva varajäsen Toivo Mänikkö valittiin uudelleen. Jäsenmaksuksi määrättiin 1 mk. Jäsenmaksujen kokoojiksi valittiin Hilja Kirves, Asta Pentikäinen, Lempi Nykänen, Martta Tetri, Iivari Karpanmäki ja Vilho Sipiläinen. Tilintarkastajiksi valittiin Väinö Vuorinen ja Eino Tetri sekä varalle Nestori Nykänen ja Juho Kallonen. Edustajaksi Piirin ja Liiton vuosikokouksiin valittiin puheenjohtaja Arvo Pentikäinen.

Myöhemmin pidetyssä johtokunnan kokouksessa valittiin seuran

puheenjohtajaksi Op. Arvo Pentikäinen, varapuheenjohtajaksi Juho Kauranen, sihteeri Iivari Karpanmäki ja rahastonhoitajaksi Asta Pentikäinen.

Punkalaitumen Karjalaisten

vuosikokous ja tarinakerho oli koolla 22. 9. Punkalaitumella Pärniston kahvilassa. tilaisuuteen oli saapunut sanomalehti Karjalan edustajia oikein 3 miehen voimalla keskustelemaan Karjala-lehden levikkimahdollisuuksista sekä yleensä karjalaisuuden vaalimisesta, että kotiseudun muistot voitaisiin säilyttää tuleville sukupolville. Karjala-lehden kirjeenvaihtajaksi valittiin Albert Nihti. Hänen puoleensa pyydetään kääntymään kaikissa ilmoitus- ja uutisasioissa sekä antamaan henkilötiedot merkkipäivän viettäjist.

Kokouksen avasi puheenjohtaja Albert Nihti, joka valittiin kokouksen puheenjohtajaksi ja sihteeriksi Juho Kuparinen. Vuosikertomuksen esitti sihteeri J. Kuparinen. Se hyväksyttiin kiitosmaininnalla. Seuran tilit esitti rahastonhoitaja Reino Pitkänen. Nekin hyväksyttiin ja myönnettiin tili- ja vastuuvapaus. Jäsenmaksuksi vahvistettiin yksi markka jäseneltä. Johtokunnan erovuoroiset jäsenet Reino Pitkänen, Toivo Ukkonen, Juho Kuparinen ja Martti Pappinen valittiin uudelleen, Keijo Kekin tilalle uudeksi jäseneksi Jouko Tatti, varajäseneksi Väinö Saksanen, urheilu- ja huvitoimikuntaan valittiin entiset jäsenet uudelleen, kokoonkutsujaksi Albin Kallonen, ravintolatoimikuntaan myös entiset jäsenet, kokoonkutsujana Esteri Kyllästinen, raittius- ja nuorisotoimikuntaan kokoonkutsujaksi Mikko Korkka, ti-

lintarkastajiksi Toivo Seppä ja Viljo Lemmetti, varalle Viljami Pylkäs ja Jalmari Nousiainen, järjestysmiehiksi Iivari Laulajainen, Erkki Pärssinen, Väinö Rastas, Toivo Ukkonen ja Yrjö Pitkänen, jäsenkerääjiksi Arvi Ollikainen, Viljami Rastas, Väinö Saksanen, Toivo Seppä, Alpo Söder, Mikko Korkka, Alpo Kuparinen, Soini Patja, Viljami Pylkäs, Viljo Nalli ja Jouko Pulkka, edustajaksi Karjalan Liiton kokouksiin Albert Nihti, varalle Toivo Ukkonen, Varsinais-Suomen Karjalaisseurapiirin kokouksiin Väinö Saksanen, varalle Mikko Korkka.

Johtokunta valitsi puheenjohtajaksi edelleen Albert Nihdin, varapuheenjohtajaksi Mikko Korkan ja sihteeriksi Juho Kuparisen, rahastonhoitajaksi Reino Pitkäsen.

— A. N.

Lempäälän Haparaisten Marttayhdistys

Sääntöjen määräämä vuosikokous oli 9. p:nä helmikuuta 1967 herastuomari Juho Kekillä Kuljussa. Saapuvilla oli yhdistyksen 20 jäsentä.

Aluksi laulettiin: Jonk on turva Jumalassa. Sitten yhdistyksen varapuheenjohtaja rouva Senja Metsiö toivotti kokouksen osanottajat tervetulleiksi, johdatellen ajatuksillaan kuulijansa Martta-aatteen alkulähteille aina L. Hagmannin ajoista alkaen. Hän todisti sanoillaan, kuinka Korkein johtaa askeleitamme elämämme kaikissa vaiheissa.

Tervehdyksen jälkeen siirryttiin varsinaisten kokousasioiden käsitte-
lyyn, jossa ensin tunnustettiin kokouksen laillisuus. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin rouva Senja Metsiö ja sihteeriksi emäntä Anna Koironen. Pöytäkirjantarkastajiksi

rouvat Iida Kallonen ja Irma Korhonen. Toimintakertomus vuodelta 1966 hyväksyttiin yksimielisesti, samoin rahastonhoitajan esittämät tilit ja samalla myönnettiin johtokunnalle ja tilintekijälle tili- ja vastuuvapaus.

Johtokunnan suunnittelema tulo- ja menoarvio sekä toimintasuunnitelma hyväksyttiin. Erovuorossa olleet johtokunnan jäsenet emäntä Emma Etuaho, rouva Senja Metsiö ja Anna Söder valittiin uudelleen, sekä paikkakunnalta pois muuttaneen opettaja Tyyne Rintakosken tilalle emäntä Helena Kiuru. Puheenjohtajaksi valittiin rouva Senja Metsiö, varapuheenjohtajaksi, emäntä Helena Kiuru, sihteeriksi edelleen emäntä Emma Koiranen ja varalle emäntä Anna Koiranen. Rahastonhoitajan rouva Iida Kallosen kieltäydyttyä tehtävästään, valittiin hänen tilalleen rouva Irma Korhonen. Piiriliiton vuosikokoukseen valittiin rouva Irma Korhonen ja varalle emäntä Helena Kiuru. Tilintarkastajiksi valittiin entiset, herastuomari Juho Kekki ja neiti Aune Lehtonen, varalle kauppias Matti Hopponen ja Herra Nikolai Suikkanen.

Kokous päättyi yhteislaululla.

V.K.

Viialan-Kiviniemen Marttojen

vuosiparlamentti kokoontui istuntoonsa puheenjohtajansa Lempi Nykäsen kotiin 6. 2. Kun oli nautittu talon runsaita antimia ja laulettu, puhui emäntä Nykänen kiittäen ensin marttoja kunnianosoituksesta, jonka martat olivat järjestäneet talon vanhan emännän merkkipäivänä. Sitten hän toivotti piiriliiton edustajan, toiminnanjohtaja Lyyli Erkkilän tervetulleeksi, samoin kaikki martat, kiittäen heitä uskollisesti suorittamastaan suuriarvosta työstä. Emäntä Nykänen avasi

kokouksen, jonka puheenjohtajaksi valittiin toiminnanjohtaja Erkkilä, sihteeriksi mv. Toivo E. Männikkö sekä pöytäkirjan tarkastajiksi emäntä Lempi Lius ja rouva Lea Tuomisto.

Sihteer Meri Männikön lukema kuluneen vuoden toimintakertomus hyväksyttiin kiitosmaininnalla. Tilinpäätöksen ja tilintarkastajain lausunnon luki pj. Erkkilä. Tilit hyväksyttiin ja tilivelvollisille myönnettiin tili- ja vastuuvapaus. Samoin hyväksyttiin alkaneelle vuodelle laaditut toimintasuunnitelma sekä tulo- ja menoarvio. Jäsenmaksuksi päätettiin edelleen 1 mk. Johtokunnasta erovuorossa olleet Meri Männikkö, Helena Laulajainen ja varajäsen Elina Vuorinen valittiin uudelleen, sairauden tähden eroa pyytäneen Josefina Kaurasen tilalle varsinaiseksi jäseneksi rouva Lea Tuomisto.

Puheenjohtajaksi alkavalle kaudelle valittiin yksimielisesti edelleen emäntä Lempi Nykänen, varapuheenjohtajaksi emäntä Elina Vuorinen sekä jäsenmaksujen perijäksi emäntä Lempi Lius. Edustajiksi piiriliiton Tampereella 8. 3. olevaan vuosikokoukseen valittiin rva Helena Laulajainen ja nti Taimi Sipiläinen, varalle emäntä Elina Vuorinen ja rva Aili Partanen. Piiriliiton edustajiksi Marttaliittoon Helsinkiin valittiin puheenjohtaja Lempi Nykänen, varalle emäntä Lempi Lius. Tilintarkastajiksi tulivat edelleen mv. Väinö Lius ja toimittaja Iivari Karpanmäki, varalle maanviljelijät Väinö Vuorinen ja Juho Kauranen.

Kokouksen puheenjohtaja Lyyli Erkkilä päätti kokouksen ja kiitti marttoja hänelle henkilökohtaisesti osoitetusta huomaavaisuudesta vuosipäivänään, koska hänellä ei sairauden tähden aikaisemmin ollut ollut tilaisuutta siitä kiittää. Edelleen hän kiitti puheenjohtajaa ja sihteerää toimeliaisuudesta sekä kaikkia marttoja hyvästä yhteis-

työstä, joka ilmenee parhaiten viereitä toimintaa kuvastaneista numeroista. Hän selosti myös alkaneen vuoden toimintaa ja sen merkitystä. Kauniit sanansa hän kohdisti myös siihen, miten paljon olemme velkaa menneille sukupolville, jotka tämän ovat raivanneet meille asuttavaan kuntoon. Sitä emme pysty koskaan niille miehille ja naisille, jotka ovat meille itsenäisyyden hankkineet. Rukoukseen päättäneen puheen jälkeen laulettiin Siunaa ja varje meitä.

Johtokunta valitsi vielä sihteeriksi Meri Männikön ja rahastonhoitajaksi mv. Nestor Nykäsen. Niin pääsi uusi toimintavuosi valtakunnallisen juhluvuoden merkeissä uusin toivein alkamaan. — **TEM**

Vesilahden Karjalaiset

20 toimintavuoden alkajaisiksi kokoontuivat Vesilahden karjalaiset rovasti ja rouva Laatikaisen kutsu-mina Vesilahden pappilaan muistelemaan menneitä sekä pitämään vuosikokousta. Kun rovasti Laatikainen oli toivottanut kokousvieraat tervetulleiksi suoritti seuran puheenjohtaja kokouksen avauksen, kokouksen puheenjohtajaksi valittiin talousneuvos Heikki Paavilainen ja pöytäkirjaa piti seuran sihteer Meri Ryyppö, hänen esittämästään vuosikertomuksesta ilmeni seuran toiminnan noudatteleen edellisvuosien linjoja. Yhteisiä kokoontumistilaisuuksia on järjestetty jäsenten luona sekä kuusijuhla rukoushuoneella. Urheilutoiminta on pyritty järjestämään yhdessä Petäjäjärven Nuorisoseuran kanssa suunnistuskilpailut, jotka pidettiin Kauko Virolaisen luona. Seura järjesti Tampereen Karjalaseurojen piirin hiihtomestaruuskilpailut maamiestentalon maastossa. Osallistuttiin piirin suunnistusmestaruuskilpailuihin Teiskossa

jossa seuran edustajat saavuttivat 3 mestaruutta.

Seuran edustajat ovat osallistuneet Karjalan Liiton sekä Tampereen piirin kokouksiin.

Rahastonhoitaja Eino Teräväinen esitti tilit, joista ilmeni että seuran taloudellinen tila on tyydyttävä ja säästöäkin on syntynyt. Tilit hyväksyttiin ja vastuuvapaus tilivelvollisille myönnettiin.

Erovuoroiset johtokunnan jäsenet, Viktor Ryyppö, Viljo Kurikka ja Eino Teräväinen valittiin uudelleen samoin varajäsenet Väinö Virolainen ja Soini Kurikka. Tilintarkastajiksi valittiin Siiri ja Heikki Paavilainen. Edustajiksi Karjalan Liiton kokouksiin valittiin Kerttu Virolainen, Karjalaisseurojen Tampereen piirin kokouksiin Salme Laatikainen, Hilja Ryyppö ja Viljo Purontaa. Tulevan vuoden toimintaa hahmoteltaessa käytiin vilkas keskustelu, seuran 20-v. juhlat järjestetään syyskesällä. Illanviettojen järjestely jätettiin johtokunnan tehtäväksi. Liiton kesäjuhlaan Turussa osallistuu seura ainakin lippuvartiolla. Piirin suunnistuskilpailuihin osallistutaan ja mahdollisuuksien mukaan muihinkin kilpailuihin. Omat kesä sekä talvikilpailut sekä suunnistuskilpailut järjestetään yhteistoiminnassa Petäjäjärven Nuorisoseuran kanssa. Vielä keskusteltiin vilkkaasti seuran toimintaan liittyvistä asioista ruustinnan järjestämä kahvi ja voileipäpöytä antoi vielä vauhtia keskustelulle ei unohdettu myöskään yhteislauluja. Vieraiden kiitokset pappilan emännälle ja isännälle esitti Y. Raaska.

Vuosikokouksen jälkeen johtokunta piti järjestäytymiskokouksen jossa puheenjohtajaksi valittiin Yrjö Raaska, varapuheenjohtajaksi Viljo Kurikka, rahastonhoitajaksi Eino Teräväinen ja sihteeriksi Viktor Ryyppö. Yritetään järjestää retki entiselle kotiseudulle.

Suvanto-Säätiön valtuuskunnan

sääntömääräinen vuosikokous pidettiin Tampereella 9. 3. 1967. Kokouksen avauksen suoritti valtuuskunnan puheenjohtaja Matti Niippa, hänet valittiin edelleen valtuuskunnan puheenjohtajaksi. Varapuheenjohtajaksi valittiin Uno Pulakka, pöytäkirjan tekijäksi Helmi Uosukainen.

Esitettiin vuosikertomus ja tilit vuodelta 1966, kertomus ja tilit hyväksyttiin ja vastuuvapaus tilivelvollisille myönnettiin. Vuosivoitto päätettiin siirtää käyttörahastoon. Tilintarkastajiksi valittiin Meri Männikkö, Nikolai Suikkanen ja Tauno Kinnunen, varalle Viktor Ryyppö ja Toivo Männikkö.

Päätettiin pitää säätiön 20 v. juhla Sakkola-Juhlan yhteydessä Lemmälän Yhteiskoululla 5. 8. 1967, jossa säätiö kustantaa tarjoilun juhlavieraille. Ohjelmassa mm. Aavan runojulkaisun esittely. Juhlaan ovat kaikki sakkolalaiset vieraineen tervetulleita. Sakkola-Juhla 1968 päätettiin tarjota Punkalaitumen Karjalaisten järjestettäväksi. Käsiteltiin avustusanomukset joita

Keski-Suomen Sakkolaseura perustettu

Entisen Sakkolan pitäjän asukkaista on suurin osa sijoittunut pääasiallisesti Tampereen ympäristökuntiin, mutta hyvin paljon heitä asuu myös Jyväskylässä ja sen lähipitäjissä, arviolta ehkä sadan ja kahdensadan perheen välillä. Tämän väestönsan keskinäistä toimintaa ei paikkakunnalla ole aikaisemmin ollut. Viimevuoden lopulla heräsi kuitenkin piiritarkastaja Eino Nerhon toimesta ajatus yhteisestä kokoontumisesta. Ensimmäinen kokous pidettiin Jyväskylän Hospitsissa, jonne saapui kaksikym-

oli 137 kpl. Avustuksia myönnettiin 101 hakijalle ja 4 yhdistykselle Suvannon-Seutu lehti mukaan luetuna yhteensä mk. 12.600. Kertomuksen Suvannon-Seutu lehden toiminnasta esitti toimittaja Karpanmäki, josta ilmeni lehden levikin edelleen kasvaneen ollen nyt yli 1200. Todettiin Aavan runojulkaisun valmistuvan Sakkola-Juhlaan. Vielä keskusteltiin varojen sijoittamisesta ja muista säätiön talouteen liittyvistä asioista.

Todettakoon tässä yhteydessä että jatkuvasti saapuu erittäin vajavain selvityksin lähetettyjä avustusanomuksia. Monista anomuksista ei käy selville kenen sakkolassa asuneen jälkeläisistä on kysymys, tai millä luokalla esim. oppikoululainen on jopa monia osoitteitakin puuttuu. Koska tästä johtuu paljon hankaluuksia ja joissakin tapauksissa voi avustus jäädä myöntämättä, oli hyvä jos nämä asiat anomuksia tehdessä muistettaisiin. Avustusten anomisaika on helmikuu. Oppikoululaiset saavat avustuksen vasta lukioluokilta alkaen. Opintoavustuksia koskevat tiedotukset julkaistaan vain Suvannon-Seutu lehdessä.

mentäkuusi henkilöä. Siellä muun ohella päätettiin kokoontua uudelleen lähiaikoina. Kokoonkutsujaksi valittiin opettaja Aarne Roininen ja hänen toimestaan kokoonnuttiin edellämämainituissa palkassa 26 p. helmikuuta tänävuonna neljänkymmenen hengen voimalla.

Ystävälliseen tapaansa lausui koontuneen väen tervetulleeksi Aarne Roininen. Hänet valittiin kokouksen puheenjohtajaksi ja pöytäkirjan tekijäksi Soini Karjalainen.

Aluksi kahvinjuonnin aikana esi-

Sakkola-seuran vuosikokouksen osanottajat Kestikartanossa 9. p:nä maaliskuuta.

Helsingin Sakkola-Seuran vuosikokous

Helsingin Sakkola-Seuran vuosikokous pidettiin Kestikartanossa 9. 3. -67, jolloin seuran kuudes toi-

mintavuosi pääsi alkuun. Kokouksen puheenjohtajaksi kutsuttiin Lauri Lamppu ja sihteeriksi Kaija

tettiin yhtä ja toista ohjelmaakin. Ensin puhui pastori Matti Roininen, sitten esitti hauskoja tarinoita Eedith Naski. Tauno Huuska kertoi vaikutelmiaan joitakin vuosia sitten entiselle kotipaikkaleen tekemästään matkasta. Silloiset näkemänsä ja kokemansa hän esityksensä lopuksi arvioi varsin masentaviksi. Arvi Nuora lausui Aleksanteri Aavan runon, senjälkeen rouva Toini Valkonen kertoi kokoukselle terveisiä nykyiseltä kotipaikaltaan Vesilahdelta ja lupasi kertoa myös kokouksen terveiset sikäläisille entisille sakkolalaisille. Kun vielä Tauno Huuskan perhe oli laulanut kauniisti laulun Karjalan perintö ja rouva Mirja Kuisma esittänyt joitakin vakavahenkisiä sanoja pääsi varsinainen kokous alkamaan.

Perustettavan seuran nimeksi hyväksyttiin Keski-Suomen Sakkola-

seura ja sen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin opettaja Aarne Roininen, johtokuntaan valittiin autoilija Tauno Huuska Saarijärveltä, varastonhoitaja Arvi Paussu Lievestuoreelta, piiriesimies Heino Kurikka Suolahdesta, piiritarkastaja Eino Nerho ja aseteknikko Soini Karjalainen Jyväskylästä. Johtokunnan varajäseniksi valittiin Eino Nuora Tikkakoskelta, Helmi Sippinen Jyväskylästä ja Helvi Ryökäs Kinkomaalta. Tilintarkastajiksi valittiin Sanni ja Yrjö Pitkänen varalle Eero Luukko ja Armas Holttinen, sekä pöytäkirjan tarkastajiksi Eedith Naski ja Eino Kuisma. Väliittömästi kokouksen jälkeen koontui uusi johtokunta, jossa valittiin seuran varapuheenjohtajaksi Eino Nero, sihteeriksi Soini Karjalainen ja rahastonhoitajaksi Helvi Ryökäs.

S. K.

Saariaho. Puheenjohtajan leppoisan leikkisyyden säestämänä todettiin kokous lailliseksi sekä hyväksyttiin edellisen vuoden toiminta- ja tilikertomukset.

Seuran puheenjohtajan, insinööri Lauri Sääksjärven anottua vapautusta tehtävästä toiselle paikkakunnalle siirtymisen vuoksi, valittiin uudeksi puheenjohtajaksi seuran aikaisempi varapuheenjohtaja päätoimittaja Tyyne Kerttu Virkki.

Erovuorossa olevat johtokunnan jäsenet Kaija Saariaho, Kerttu Pitkänen ja Urho Kallonen valittiin uudelleen. Myöhemmässä johtokunnan kokouksessa valittiin varapuheenjohtajaksi fililis. Juhani Laamanen.

Uusi johtokunta sai seuraavanlaisen kokoonpanon: Tyyne Kerttu Virkki pj., Juhani Laamanen varapj., Kaija Saariaho, siht., Kerttu Pitkänen rahastonhoit., Hellin Naskali emäntä, Reino Söder isäntä. Muut jäsenet: Lauri Sääksjärvi, Hellevi Kuuppo, Eka Karppanen,

YLLI KERTO O

Nyt siitä Ukko Varpaasta

Kiviniemessä oli monta kalastajaa oikeinpa ammattikalastajiakin, eräs niistä oli Varvas Ukko, oikea nimi olikin Matti Varvas, enkä minä pienessä iässäni nähnyt hänen tekevän muuta kun kalasteli ja teki veneitä. Oltiin isän kanssa maivotamassa Suvannonrannalla pitkää siimaa kun ukko ilmestyi siihen ja samassa sanoikin: "Kuuleha sie polis Matti, älä lähe kalal, sielt et suoaa ko muutama kikkapiää kiiskii, uso nyt minnuoo". Mitäs sillä lopetettiin maivotus ja se 100 kookua laskettiin oikein tunnettuun hyvään paikkaan josta aina sai kalaa. Nyt kuitenkin kävi niin kun siskon kanssa nostettiin aamulla siima, ei totisesti ollut kuin noin kymmenen kiiskiiä.

*

Sitten eräänä talvena tuli ukko meille iltaisilla ja mitäs kun ukko saju pöytään. Nyt hän sanoi isälle: "Otaha se allakkais esil ja kiruta yllää siihe jot Vuokse jäät lähtyöt

Urho Kallonen, Aune Pitkänen, Janne Lopenen ja Elsa Kuusisaari.

Muusta ohjelmasta mainittakoon harjavaltaisen toim. Martti Tenkasen kertoilu lähiaikoina ilmestyvän laatokankarjalaisaiheisen kirjansa vaiheista sekä veljensä kanttori Toivo Tenkasen laulamien äänilevyjen esittely. Mainittujen laulun aiheet olivat myös kotoisen karjalaisia.

Seura päätti aloittaa uuden toimintavuoden varsin pikaisilla tapaamisilla Santahaminan upseerikerholla, jolloin Santahaminan upseerikerholla on Sakkola-Seuran kevätkalenat.

Viime vuonna pidetyt laskiaiskalenat oli jätetty ohjelmasta koska laskiaisen ajankohta sattuu liian

(päivää en muista enää) kahe aikuoaa ja sellasell ryskiell jot puut kaatuut ja rantakivet muuttuat paikkojuoaa."

Tuli sitten se päivä ja isä lähti "Törö" torille, siinä oli Uosukkan miehiä, olivat tulleet jäätä myöten Kiviniemeen kauppoille. Jää oli vahva ja kesti hyvin. Nyt isä sanoi näille miehille että lähtekää maata myöten kotia, sillä ukko Varvas sanoi että tänään lähtevät Vuoksen jäät siinä kahden maissa kovalla ryskeellä. Sitten tallusteli ukkokin siihen ja isä sanoi kaikkien kuullen että eihän se jää lähdekään, siihen hän vastasi ettei kello ole vielä kahta ja nyt alkaa kova tuuli Noisniemestä päin. (Tämä oli lounas tuuli ja ukko sanoi kaikki tuulet paikan nimeen). Eipä kauvan odotettukaan kun alkoi tuuli ja samalla se olikin jo kova myrsky. Vuoksen selkä oli pitkä Pölläkkälään päin ja Oravaniemessä kävi virta siitä se sai tuuli ne

suppeasti joulujuhlan ja vuosikokouksen välille, jolloin seuraava tapaukseton ajanjakso ennen syksyn kirkkojuhliä venähtäisi liian pitkäksi. Neljä "tapausta" vuodessa on katsottu riittävän.

Pitemmän aikaa on myös ollut vireillä ajatus bussimatkan järjestämisestä Suvannon rantamille, toistaiseksi tuloksetta. Toivokaamme, että tämä pääkaupungin sakkolalaisten harras toivomus joskus toteutuu. Kokouksen puheenjohtaja tosin kertoi kokemuksestaan, että se toteutuu helposti eikä maksa mitään: heittäytyy vain pitkäkseen ja ummistaa silmänsä. Vieläkö joillakin sakkolalaisilla on moinen matkailutapa kokematta?

Eka Karppanen

jäät liikkeelle. Ne lähtivät ja koski oli puurona ei kuohunut yhtään mutta Vuoksen laivan laiturit työnsi maihin, Röykynniemellä oli vuorena jäätä ja kalaniemestä siirsi pari isoa kiveä melkein rantaan, silloin ei vielä ollut rautatiesiltaa ja kansaa oli hevossilta täynnä. Nyt kyllä jokainen uskoi kun ukko jotakin ilmoista sanoi. Ei ollut käynyt mitään koulua eikä osannut lukea eikä kirjoittaa, mutta merkit se otti taivaalta, Linnun rata, Taiveen penkki y.m. merkkejä.

*

Sitten kerran ukko teki venettä, minä olin ukon kanssa hyvä kaveri ja hän neuvoi niin kala kuin veneen teossakin. Olipa ukolla emäntä ja tämä oli oikein kuulu hei'hei. Mistä lie ollut äkäinen ukolle kun tulla tupsahti siihen ja sanoi oikein kipittämällä että mie mään koskee, mie hukutan itsei, mään sillal ja loikkan koskie, ukko senko urahti jot mää vuoa, siit siust paskas piäsyö.

*

Oli Tervosen pesän konkurssi ja tässä nämä Varpaat tekivät sitä sun tätä. Nyt ukko Varvas lähti Nevalle onkiman lohia ettei saa haastaa käräjiin. Isä sai asiakseen hoitaa tämän pesän. Hän jätti haastepaperit lautamiehille, itse lähti Nevalle, otti selvää missäpäin oli suomalaisia onkimiehiä. Selvisihän se Taarasta oasi vähän Suomen kieltä. Nyt ukko jäi hölmöksi kun sai haasteen. Ukko lähti heti kotia ja isä viipyi asioillaan Viipurissa. Kävi sitten jälkeinpäin kun ukko tuli meille, oli vähän säkenissä ja sanoi isälle: "Kyl sie polis Matti uot oikei hyvä mies, mutta sitä mie en ikinä anna siul antieks ko sie riputtelit niitä paperloi joka

Vuosia täyttäneitä

85 vuotta täytti 14. 12. 1966 Martti Lamppu Turussa, jossa hän asuu poikarsa Eemilin luona. Hän on kotoisin Röykkylästä.

Rouva Maiju Virkin 80-vuotispäivä 16. 3. Helsingissä

Virkeää päivänsankaria kerääntyä onnittelemaan jo aamuvarahin hänen lähin sukulaispiirinsä, maist. Kyllikki Virkki, rva Mirja Meloni perheineen, hammaslääkärit Kaarina ja Erkki Puro sekä Kirsti Tenhunen.

Syntymäpäiväsankaria kävivät päivän mittaan onnittelemassa mm. entiset sakkolalaiset, Petäjärven

paikkuoaa ja huostoit kärejii mänin mihipäi tahojuoaa".

*

Varvas ukko neuvo miul paljo niitä sää ja talven ja kesätuloja sekä oikei paljo kala kikkoi. Höän sano miull: "Jos Ritolahtelta tuulee niin älä lähe kalalle, se tuuli ajaa pois kalat kattilastakin". Tämä oli itä tuuli ja se lahti oli Tikanlahden sopukassa siinä oli vielä pikku saari. Joku kerran kertoi ettei Suvannolla ollut kun yksi saari Kekkilän kohdalla mutta oli niitä kaksi.

*

Olin kerran Vuoksella laivassa ja oli myös Koivumäen Aapeli ja me juteltiin, sillä meillä oli aina hyvät välit. Siinä laivassa täkillä peräpuolella istui muutamia rouvia ja nämät puhuivat ruotsin gieltä ja jotakin haastelivat Aapelista, vähän kuin ilkkuen. Nyt Aapeli nousi ja meni rousien eteen ja sanoi: "Kun olette Suomessa niin puhukaa maan kieltä, sitä älkää luulko ettei meikäläinen osaa myös muita kieliä ja samalla alkoi vieraalla kielellä puhua rouville. Kyllä ne kuuli siinä kunniansa ja sen perään ei virkkanee enää sanan sanaa ainakaan siihen asti kun minä poistuin laivasta.

emäntäkoulun ensimmäinen johtaja, lehtori Hanna Karttunen ja kotiteollisuusopettaja Ida Ollila. Tuomiorovasti Eino Sares muisteli puheessaan lapsuutensa maisemia ja sen aikuista elämää Sakkolassa. Rovasti Joonas Laurila palautti mieliin kuvia sodan hävittämästä Sakkolasta vv. 41—44. Erityisellä lämmöllä hän muisti tämän rajaseudun asukkaiden iloista yrittäjämieltä ja elämänmyönteisyyttä keskellä epävarmuutta ja sekasortoa. Pastori Pentti Palonen, joka oli viettänyt nuoruutensa monet kesät päivänsankarin kotona, kertoi lämpimässä puheessaan sakkolalaisen maalaistalon arki- ja pyhäpäivistä sekä Suvannon seudun maalaussellista näyistä. Eversti Eino Kuusela muisteli päivänsankarin elämänlatua Kainuusta kannakselaisen maatilan emännäksi ja nuorten koti- ja karjatalousharjoittelijoiden opastajaksi ja kasvattajaksi.

Marttayhdistyksen onnittelet kävi Sakkolan Marttayhdistyksen monivuotiselle puheenjohtajalle esittämässä konsulentti Manja Haltia. Uuden kotipaikkakunnan Orimattilan Rautamäen Marttayhdistyksen terveiset toi emäntä Agda Sani, joka puheessaan toi esille päiväsankarin moninaiset yhteiskunnalliset harrastukset ja korostaen etenkin hänen musiikkia kohtaan tunteamaansa rakkautta.

Henkilökohtaisesti tai erilaisin tervehdyksin esittivät onnitelunsa 80-vuotiaalle mm. seuraavat yhteisöt ja henkilöt: Sakkola-Seura, Sakkolan Marttayhdistys ja Martat, Marttaliitto, Orimattilan Seurakunta, Rautamäen vanhustenpiiri, Saima Auvinen, Alma Björkman, Kaarina Gustafsson, Aino Elenius-Urbano, Kreeta Halminen, Ida Holm, Jenny ja Arvi Huuska, Martta ja Väinö Karonen, Irma Keinonen, Alma ja Ulla Kiviranta, Toini ja Antti Kuisma, Aaro ja Helinä Laamanen, Sanni Laamanen, Selma ja Matti Laamanen, Mirja ja

Lauri Lamppu, Karin ja Arvo Liesmaa, Ester Luoma, Kaarina Luonteri, Aura Lyytikäinen, Kyllikki ja Vesa Lyytikäinen perheineen, Aune ja Kerttu Pitkänen, Sakari ja Pipsa Saarinen, Aili Salmenvuori, Manta ja Suoma Salminen, A.-L. Saloranta, Lyydia ja Anton Sani, August Sirviö perheineen, Kerttu Sirviö, Irja, Paavo ja Kaija Taskinen, Lempi ja August Teitto, Olavi Tenhunen, Kyllikki ja Erkki Tikkanen, Toini Valkonen perheineen, Aino ja Leo Virkki perheineen, Tyyne-Kerttu Virkki, Annikki, Jouko ja Leena Ylöstalo.

80 vuotta täytti 3. 4. 1967 vanhaemäntä Anni Paukku o.s. Makara. Hän on syntynyt Volossulussa, solmittuaan avioliiton puutarvaliikemies Yrjö Paukun kanssa, hän muutti Keljankylään, missä asui aina sotiin asti. Vanhuudenpäiviä hän viettää Lempäälän Kuljussa Anna- ja Vilho Koirasen luona.

75 vuotta täytti 29. 3. maanvilj. Juho Kauranen Viialassa. Hän osallistui moniin yhteisiin harrastuksiin Sakkolassa, oli mm. Vuoksen Mm. osk. ja Kiviniemen pohjoispiirin kansakoulun johtokunnan puheenjohtajana. Viialassakin hän kuuluu Osuusliikkeen ja Osuuskassan johtoeleimiin.

75 vuotta täytti emäntä Josefiina Kauranen 6. 4. 1967. Viialassa. Hän on syntynyt Vuokselasta, o.s. Tukia.

70 vuotta täytti emäntä Emilia Paaso o.s. Pitkänen, kotoisin Haparaisista.

60 vuotta täytti 23. 3. 67 kalastaja Bernhard Multanen Laviassa. Entinen kotipaikka Pyhäjärvi, Yläjärvi.

60 vuotta täytti 24. 3. 1967 Otto Kuorikoski Lempäälässä, kotoisin Haparaisista.

60 vuotta täytti 25. 3. 1967 työnjohtaja Heino Kurikka Hankasalmella kotoisin Petäjäjärveltä.

60 vuotta täyttää 22. 4. Alina Haikonen Huittisissa, kotoisin Karholasta.

60 vuotta 25. 4. 1967 täyttää Emma Tenkanen o.s. Kiiski, entinen kotipaikka Riiska.

50 vuotta täytti 5. 3. 1967 Elina Häsä, ent. kotipaikka Sipilänmäki.

50 vuotta täytti Anna Kurikka 8. 3. 1967 Turussa, kotoisin Petäjäjärveltä.

50 vuotta täyttää 22. 5. 1967 Alina Mamia o.s. Leskinen Lohjalta, kotoisin Kiviniemestä.

50 vuotta täytti 28. 3. Veikko Ollikainen Nokialla kotoisin Petäjäjärveltä.

50 vuotta täytti maanviljelijä Martti Erkki Koppanen Tyrvällä 17. 3. 67. Entinen kotipaikka Sakkolan Vilakkala.

50 vuotta täytti Tottijärven Joki-pohjassa Lyyli Virolainen.

Vainajia

Helena Virolainen o.s. Repo, kuoli 22. 12. 1966 Lahden kaupunginsairaалassa. Hän on syntynyt 7. 11. 1886 Sakkolassa.

Anselmi Koiranen kuoli 26. 1. 1967 Tampereen Keskussairaалassa, syntynyt 21. 4. 1911 Kiviniemessä.

Aaro Vuorinen kuoli 5. 2. 1967 Sääksmäellä, syntynyt 2. 2. 1907 Kiviniemessä.

Aadolf Leppänen kuoli 10. 2. 1967 Vesilahdella, syntynyt Sakkolassa 2. 9. 1894.

Helmi Esteri Kuusela o.s. Virkki kuoli 15. 2. 1967 Las Palmasissa. Hän on kauppias Vihtori Virkin tytär, syntynyt Sakkolassa 15. 6. 1904.

Katri Vuottilainen o.s. Valtonen kuoli Tampereen Keskussairaалassa 16. 2. 1967. Syntynyt Sakkolassa 10. 7. 1890.

Helena Savolainen o.s. Ollikainen kuoli 11. 3. 1967, kotoisin Petäjäjärveltä.

Maria Taskinen, kotoisin Petäjäjärveltä, kuoli Lempäälässä.

Toivo Jokinen, kotoisin Lapinlahdelta, kuoli Ruovedellä.

Opettajatar
Hilma Koskenjaako

päätti maallisen vaelluksensa 20. 2. 1967 Helsingissä. Hän oli syntynyt Heinolassa 3. 7. 1878, joten hän oli kuollessaan 89 vuoden ikäinen.

Kohta seminaarista päästyään hän tuli Kiviniemen eteläisen kansakoulun opettajaksi 1903 ja hoiti hän tätä tointa talvisodan syttymiseen saakka, jolloin kotiseutu jouduttiin jättämään.

Hän ehti kasvattaa Kiviniemessä kolmatta sukupolvea ja kaikki nämä oppilaat muistavat kiitollisin mielin opettajaansa. Hänellä oli erikoinen kyky selittää kaikki asiat niin helpotajuisesti että huonoimmillakin hoksottimilla varustetut pysyivät siinä mukana. Kurinpito ei tuottanut hänelle vaikeuksia. Kun hän pöytänsä takaa loi katseen suoraan oppilaansa silmiin niin kaikkein pahakurisimmatkin pojat hiljentyivät kuuntelemaan hänen sanojaan.

Hän ohjaili oppilaidensa harrastuksia vielä senkin jälkeen kun nämä olivat sulkeneet koulun oven. Hän oli perustamassa Kiviniemen Marttayhdistystä ja toimi sen eritehtävissä monia vuosikymmeniä. Hän oli perustamassa myös Kiviniemen Nuorisoseuraa ja oli kaksikymmentä vuotta sen sihteerinä. Hän oli seuran toiminnassa muutenkin paljon mukana puhujana, kuvaelmien ja näytelmien ohjaajana ja yleensä sellaisissa tehtävissä,

jotka olivat toisille nuorille ylivoimaisia.

Hän oli myös ainoa naispuolinen edustaja kunnanvaltuustossa Sakkolassa. 1920 luvulla.

Hiljaisena ja vaatimattomana ihmisenä hän saavutti kaikkien niiden kunnioituksen, jotka joutuivat henkilökohtaiseen kosketukseen hänen kanssaan.

Ruumiinsiunaus toimitettiin Keravan kirkossa. Kiviniemeläisten tervehdyksen ja seppeleen toivat Loviisa Männikkö ja Toivo Männikkö.

Opettaja Hilma Koskenjaakon muistolle

Jeesuksen muisto ihana,

on mieltä ilahduttava.

Se sydänten on lohdutus.

Elämän alku valkeus

ja sielun pyhä riemastus.

Tämä virsi sanoineen ja sävelneen tuli elävästi mieleeni, kun sain tiedon pidetyn ja kunnioitetun opettajani Hilma Koskenjaakon siirtymisestä iäisyysrajan tuolle puolen. Aamurukouksissa laulettiin usein kouluajanani tätä virttä. Harvoin opettajani lauloi mukana, säästi vain urkuharmoonilla, mutta tähän virteen hän aina yhtyi. Sain sellaisen käsityksen, että tämä oli opettajani lempivirsi. Lähtemättömästi on jäänyt mieleeni eräs hautajaissaatto Sakkolassa ja samalla jumalanpalvelukseen osallistuminen. Opettajani ja minä istuimme kirkon penkissä. Siellä laulettiin tuo virsi, Jeesuksen muisto ihana. Hartaana, sydämen lämmöllä lauloi opettajani mukana. Hän oli persoonallisuus, kasvattaja, jokaisen oppilaan parasta katsova opettaja. Sanotaan että kasvattajan pitää olla esimerkillinen, sitä hän oli. Opettajalle ja kasvattajalle. Pitkän päivätyön jälkeen ja korkean iän saa-

Miten Sakkolaan pääsee heti

Tyyne-Kerttu Virkki Helsingin sakkolalaisten "kuninkaaksi"

Helsingin sakkolalaiset osoittivat allekirjoittaneelle niin suuren kunnian ja tekivät mieluisan yllätyksen, että kutsuivat Kestikartanossa 9. 3 pidettävään vuosikokoukseensa esittelemään Toivo-veljeni laulaman levyn "Rannoilla Laatokan" ja "Sä kansa Karjalainen". Kun olin ollut heidän seurastaan poissa n. 35 vuotta, lienevät kasvomme ja koko olemuksemme sillä aikaa muuttuneet. Piti tehdä melkoisesti työtä, ennenkuin Loposen Jannen, Reko Elsan, Laamasen Aunen jne. olemuksesta löysimme toisemme. Mutta kun ahkerasti antoi kättä ja kyseli, niin tuttuja ja varsinkin tuttujen tuttu-

~~~~~

vuttaneen opettajani elämä samui. Hän nukkui pois, siunattiin Keravalla, laskettiin haudan lepoon Heinolassa sukuhautaamaan omaisten luokse. Me kaikki hänen oppilaansa, omaiset ja ystävänsä, toivotamme hänelle rauhaa unta lempivirtensä kolmannen säkeistön sanoilla.

Mun Jeesus anna tuntea.

Sun rakkautes suuruutta.

Oi Jeesus anteeks antaja.

Ja taivaan kruunun kantaja.

Sä armon ainut jakaja.

Helmi Uosukainen

ja löytyi kokouksessa paljon. Hatakan Matti ja Ihalaisen Vilhokin.

Itse vuosikokouksesta ja toimintakertomuksesta sai sen käsityksen, että Helsingin sakkolalaisten voimapuolena on ollut seurakuntamiesten panos. Hengelliset tilaisuudet ovat koonneet eniten kansaa yhteen, jopa useammaksi päiväksi. Maaseudultakin on saavutettu silloin Helsinkiin juhlimaan.

Kestikartanossa mukana ollut vuosikokousyleisö näytti olevan hyvin yksimielistä joukkoa, koskapa leikki juoksi notkeasti kuin muinoin Sakkolan kirkkomäellä. Miehet tekivät kaiken lisäksi sen yllätyksen, että katsoivat aiheelliseksi viedä demokratian huipulle asti: Päätoimittaja Tyyne-Kerttu Virkki valittiin yksimielisesti seuran puheenjohtajaksi. — Jos nyt niin kävisi, ettei Sakkolaan vielä tänä vuotena päästäisi, vierii siitä osa syy sakkolalaiselle naisellekin! — Niin kai miehet, ylen leikkisällä päällä ollen, salaa kokouksessa ajattelivat?

Allekirjoittanut yritti taitonsa mukaan tolkuttaa, että vielä sinne pääsee, Sakkolaan. Pääsee kahdella tavalla — muistoissa ja sitten vielä kerran muutenkin. — Kokouksen puheenjohtaja Lamppu huomautti,

että pääsee ihan heti, kun panee silmät kiinni!

Tähän tapaan ja henkeen me siellä tapasimme ja tarinoimme ja suunnittelimme tulevaisuutta. Totta kuitenkin sanoaksemme — semmoinen kummallinen kaihon kyynele sydämessämme: Missä on hän ja hän ja hän ja hän?... Niin paljon on mennyt pois... heitä Loposen Leevi, Koppasen Matti, Tenkanen Väinö jne, kaikki siitä kirkolta. Mutta hekin jotka elävät, missä he ovat ja mitä tuntevat nyt — vuosikymmenien takaa?

Ja siinä tuli luvatuksi uudelle sakkolalaisten puheenjohtajalle, että kyllä minä vielä tulen toistekin, jos elän ja jaksan. Tulen varmasti silloin, kun pidätte jälleen sakkolalaisten seurakuntajuhlan. Siihen tulen ja sillä toivon tapaavani kaikki sakkolalaiset, ne jotka tunsin ennen ja ne, jotka soisin tuntevani nyt tavalla, joka vie meidät, onnettomat siirtolaiset, mutta sisäisesti ihmiskunnan onnellisimmat, siihen mielenlaatuun ja juhlaan, jollaisen vietimme lapsuudessamme ja nuoruudessamme ikimuistoisessa Sakkolan sisästä valoisissa ja valoissa kirkossa. — Toivossa tapaamiini!

Martti Tenkanen
Harjavalta

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuskassa

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvitessanne luottoa tarpeisiinne. Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Sakkolan juhlat

kutsuvat jo nyt

karjalan heimoa, kannakselaisia ja paikkakuntalaisia Lempäälään 5. ja 6. p:nä elokuuta.

Tee loma- ja retkeilysuunnitelmasi niin, että voit viettää nämä kaksi muistettavaa päivää perheesi kauniin, vilkkaan ja paljon historiallisia-kin muistoja tarjoavan pitäjän nähtävyyksien keskellä arvokkaan pitäjänjuhlan merkeissä.

Tälläkertaa ovat taas juhlat kaksipäiväiset, joista lauantai vietetään Suvanto-Säätiön 20 v. juhlien- ja sakkolalaisen näytelmän, Aavan runouden ja seurustelun merkeissä. Pääjuhla sunnuntaina on tavallista juhlavampi, silloin esitellään Aavan koottujen, useamman etelä-karjalan kunnan elämää käsittelevän runoteoksen sisältö, joita on kerätty 134 juhla- ym. runoja.

Juhlita ja ohjelmasta lähemmin myöhemmin.

Taas kerran näämme rakkaan Sakkolan kun rauhan aikaan eläin näimme silloin, kun päivä nousi takaa Laatokan ja Ylä-Vuoksen puoleen painui illoin.

Aleksanteri Aava

Tervetuloa Lempäälään.

Juhlatoimikunta

ONNI PURSIAINEN

Lammaslapsen tarina

Kerranpa kesällä kuljin, kangastietä kaputtelin, kaputtelin, kipittelin. Aioin aijan aijantahan kirves-kulu kainalossa, puukko vyölläni tupessa, jolla vitsat vääntelesin, katajaiset katselesin, vääntelesin, vuolteleisin, joilla seipähät sitoisin, aijan lujan laittelesin, ettei lehmät läpi käisi, muulle karja kaikkoaisi, pysyisi omalla maalla, oman nurmen nuolijana.

Heilahti muta-heranen, muta heilui hettehessä. Miksi muta muikkelehti, käynpä sitä katsomahan. Löysin uutin uupuneena, lammaslapsen väsyneenä, uponneena, uupuneena, suohon syvään suistuneena. Menin luokse lampahaisen.

KIITOKSII!

Kyllä mui mielein heraht hyväks jokahisell sakkuloisell, joka muist minnuu kuuskymmentvuotispäivänän. Paljo kiitoksii! Sen nyt sitt seitsemäiskymme jo miss ast.

Eino Sares

Lillittelin, lallittelin, sille puhuin palpattelin: Miten sinä sinne jouvit lähtehen lähettyville, petollisen pehmeälle. Tälle suolle surkealle? Tartuin kiinni takapuoleen, nostin heikon hettehestä, mären pienen määkiäisen sulosammalen sylihin, vein vierehen vetosen, uitin uutin uuvellensa, turkista tulipunaisen punaruostehen puristin. Ei uuti uupununna,

Sakkolan

Lapinlahden

kyläjuhla

on Punkalaitumella Albin Kallosella toukokuun 28. p:nä 1967 alkaen kello 12.

Kaikki lapinlahtelaiset tervetuloa juhlimaan ja juttelemaan.

Lapinlahden Nuorisoseuran johtokunta

Osoite: Tursan postitoimisto
Puhelin 937/63761

~~~~~

GALVANOITUA

AALTOKATTO- LEVYÄ ERITTÄIN EDULLISESTI

KOOT:

82 cm × 213 cm
82 cm × 244 cm
82 cm × 274 cm
82 cm × 305 cm

Ottakaa yhteys lähimpään myymäläämme.

Tuotanto

lähtehen läkähtynynnä. Pistin syliin pienokaisen, kotiin kantaen kuletin. Paitani ruosteesta punainen, muta vaatteesta valuvi. Äiti ei torua tainnut, kun kuuli kertomuksen, lammaslapsesta tarinan.

(Tämä tapahtui keväällä v. 1919)

VESILAHDEN
OSUUSKASSA

*joustavaa
pankkipalvelua*

**Viialan
Kirjapaino**

*... Teidänkin
luottamukseenne
arvoinen*

SUVANNON-
SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1967 6 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 5 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palstam.

Vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.

Toimituksen ja konttorin osoite
Viiala 6

Puhelin Viiala 397.

Postisiirtotili 47-30 763.

Vastaava toimittaja Iivari Kar-
panmäki.

Toimituskunta Yrjö Raaska, Vik-
tor Ryyppö, Helmi Uosukai-
nen, Matti Riikonen ja Uuno
Pulakka.

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSKASSA

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

TULIMME 15.4.1967 TOIMINEEKSI

20 vuotta

Kiitämme luottamuksesta kaikkia asiakkaitamme. Toivomme edelleen-
kin voivamme palvella entisiä sakkolalaisia sähköasioissa, niin asen-
nuksissa kuin kojeiden toimittamisessakin. Juuri nyt edullisesti Hoover-
jääkaappeja, pesukoneita, pölynimureita y.m. Lähetetään rahtivapaasti
kaikkialle. Hyvät alennukset.

RAASKAN SÄHKÖLIKE

VESILAHTI
Puh. 78 541

VALKEAKOSKI
Puh. 41 810

1967

Vesilahden Säästöpankki

Auttaa — neuvo — palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

☎ TAMPERE 74 330

► SUORITTA A K A I K K I A R A K E N N U S A L A N P E L T I T Ö I T Ä ◀